

17/11/2022

0/c

Deccan Education Society's

Fergusson College (Autonomous), Pune-4

S.Y.B.A. (Semester III)

Subject: Sanskrit

(SAN2303) साहित्यकौमुदी (2019 pattern)

Time - 2.5 hrs.

Marks - 50

Instruction to candidates :

i) All questions are compulsory.

ii) Figures to the right indicate full marks.

प्र. १ सूचनेनुसार उत्तरे द्या. (पाचपैकी चार)

(गुण - २०)

Q.1 Do as directed. (Four out of five)

(Marks - 20)

१. पुराभिलेख - टीप लिहा.

1. Write a short note on 'पुराभिलेख'.

२. श्लोक स्पष्ट करा. - वैद्यचक्रम्

2. Explain the verse 'वैद्यचक्रम्'.

३. १ ते १० संख्या ब्राह्मी लिपीमध्ये लिहा.

3. Write the numbers from 1 to 10 in Brahmi Script.

४. सम्राट अशोकाचे शिलालेख

4. Stone inscriptions of King Ashoka

५. कंटकांजली काव्याची मध्यवर्ती संकल्पना स्पष्ट करा.

5. Explain the theme of Kantakanjali.

प्र. २ सविस्तर उत्तरे द्या. (तीनपैकी दोन)

(गुण - २०)

Q.2 Answer in detail. (Two out of three)

(Marks - 20)

१. ग्रंथकार, टीकाकार व लिपिकार यांतील फरक सोदाहरण स्पष्ट करून पुराणांमध्ये सांगितलेले लिपीकाराचे गुण सांगा.

1. State the difference between the writer, commentator and Scribe with any example and state the characteristics of a scribe as described in Purana literature.

२. हस्तलिखितशास्त्र म्हणजे काय? त्याचा अभ्यास कसा आणि का करावा हे स्पष्ट करा.

2. What is manuscriptology? Why and how should we study manuscriptology?

३. हस्तलिखितांसाठी वापरले गेलेले वेगवेगळ्या प्रकारचे साहित्य भारताच्या कोणत्या भागात कोणत्या प्रकारचे सापडते ते सांगून त्यासंबंधीची महत्त्वाची निरीक्षणे नोंदवा.

3. State the different types of material used for the manuscripts in different regions of India. Write down some important observations regarding the same.

प्र.३ देवनागरी लिपीतील शब्द ब्राह्मी लिपीमध्ये लिहा.

(गुण - १०)

Q.3 Convert the words from Devanagari to Brahmi script.

(Marks - 10)

१. पुराण २. साधनसामग्री ३. वृंदावन ४. भव्यता ५. गुरुमुखी

६. प्रक्षालन ७. भांडार ८. सृजन ९. श्रोतृवर्ग १०. अर्थप्राप्ती

19/11/22

Q/C

**Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4**

**S.Y.B.A. (Semester III)
Subject: SANSKRIT
संस्कृत अभिज्ञः I (SAN 2301- 2019 Pattern)**

Time: 2.5 hrs

Marks: 50

N.B. I) All questions are compulsory

II) Figures to the right indicate full marks

प्र. १. टीपा लिहा (कोणत्याही ३)

(१८)

Q.1 Write short-notes on the following. (Any 3)

१. इन्द्रदेवता | २. व्याकरणे मुनित्रयम् | ३. सामवेदः | ४. आरण्यकाः | ५. निरुक्तम् |

प्र. २ खालील सूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा. (कोणतीही ४)

(१६)

Q. 2 Explain the rules with proper examples. (Any 4)

१. सप्तम्यधिकरणे (आधारत्रय-सहितम्) २. हलि सर्वेषाम् ३. पूर्वत्रासिद्धम्

४. कर्मणि द्वितीया

५. शशछोटि

६. झरो झरि सवर्णे

प्र. ३ खालील संधिरूपांची सिद्धी सूत्रे उद्धृत करून लिहा. (कोणतीही ४)

(८)

Q. 3 Explain the sandhi forms by quoting relevant rules. (Any 4)

१. होतृकारः २. विष्ण इति ३. उत्थानम् ४. प्राङ्क्षष्टः ५. शिवो वन्द्यः ६. अहरहः

Q.4 संस्कृतेन लघुनिबन्धं लिखत | (1/3)

(८)

1. व्याकरणस्य महत्त्वम् २. अथर्ववेदः ३. ऋग्वेदे सूक्तप्रभेदाः

21/11/22 0/c

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4
S.Y.B.A. (Semester III)
Subject: Sanskrit
(SAN2302) संस्कृत कोविद् I (2019 pattern)

Time - 2.5 hrs.

Marks - 50

Instruction to candidates :

- i) All questions are compulsory.
- ii) Figures to the right indicate full marks.

प्र. १. टीपा लिहा. (पाचपैकी चार)

(गुण -२०)

Q.1 Write short notes. (Four out of five)

(Marks -20)

१.वैदिक साहित्य	1.Vedic literature
२.अथर्ववेदातील विषयवैविध्य	2.The different topics discussed in Atharvaveda
३.मेधाजननसूक्त	3.Medhajananasukta
४.ऋग्वेदातील वरुणदेवता	4.Varuna in Rigveda
५.ऋग्वेदभाषेची वैशिष्ट्ये	5.Characteristics of the language in Rigveda

प्र.२ सविस्तर उत्तरे द्या. (पाचपैकी चार)

(गुण -२०)

Q.1 Answer the following. (Four out of five)

(Marks -20)

- १. वैदिक पदपाठाचे नियम स्पष्ट करा. 1. Explain the rules of Vedic Padapaatha.
- २. ऋग्वेदाच्या रचनेचे प्रकार सविस्तर सांगा. 2. Explain the types of structure of Rigveda.
- ३. दिलेल्या ऋचेचा पदपाठ लिहून आवश्यक त्या शब्दांचे स्पष्टीकरण द्या.
- 3. Write the padapaatha of the following and explain the words with a note if necessary.

चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षुः सूर्यो अजायत । मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च प्राणाद्वायुरंजायत ॥

४. शालानिर्माणसूक्ताचा विषय स्पष्ट करा. 4.Explain the topic of Shalanirmanasukta.
५. ऋग्वेदातील सांमनस्य सूक्ताचा सारांश लिहा. 5.Write the summary of the Sammanasyasukta of Rigveda.

प्र.३. (अ) जोड्या जुळवा.

(गुण - ५)

(A) Match the following)

(Marks - 5)

सूक्त /Sukta	ऋषी (Rishi)
१. वरुणसूक्त	नारायण
२. पुरुषसूक्त	विश्वामित्र
३. मेधाजननसूक्त	ब्रह्मा
४. शालानिर्माणसूक्त	शुनःशेष आजीर्गती
५. उषससूक्त	अथर्वन्

(ब) एका वाक्यात उत्तरे द्या. (सातपैकी पाच)

(गुण - ५)

(B) Answer in one sentence. (Five out of seven)

(Marks -5)

१. ऋग्वेदाच्या शाखांपैकी सध्या पूर्ण उपलब्ध असणारी शाखा कोणती?

1. Which branch of Rigveda is available today?

२. ऋतपा हे कोणाचे विशेषण आहे?

2. Whose adjective is 'ऋतपा'?

३. विश्ववारा असे कोणत्या देवतेला म्हटले जाते?

3. Which deity is denoted by the adjective 'विश्ववारा'?

४. ऋग्वेदात वापरले गेलेले किमान चार छंद लिहा.

4. Write the names of atleast four metres used in Rigveda.

५. पुरुषसूक्तानुसार पुरुषाच्या मस्तकापासून काय निर्माण झाले?

5. According to Purushasukta, what came into existence from the head of Purusha?

६. इंद्र देवतेची किमान चार विशेषणे लिहा.

6. Write atleast four adjectives of the deity Indra.

७. राज्ञःसंवरणसूक्ताचे ऋषी कोण?

7. Who is the Rishi of राज्ञःसंवरणसूक्त?

21/11/22 0/c

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune
T.Y.B.A. End Semester Examination, (Sem. V)
Subject – Sanskrit
काव्यशास्त्रम् I (SAN 3502- 2019 Pattern)

Time: 2 . 5 hrs

Marks: 50

प्र १ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही २)

२० गुण

१) आर्थीव्यञ्जना स्पष्ट करा.

२) काव्यप्रयोजने स्पष्ट करा.

३) लक्षणेचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र २ संदर्भासहित स्पष्टिकरण करा. (कोणतेही ३)

१२ गुण

१) इति हेतुस्तदुद्भवे ।

२) भारती कवेर्जयति ।

३) इदमुत्तममतिशायिनि व्यङ्गे वाच्याद् ।

४) मुख्यार्थबाधे तद्योगे रुढितः अथ प्रयोजनात् ।

प्र ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही २)

८ गुण

१) ध्वनि

२) काव्यलक्षण.

३) शब्दार्थाचे ३ प्रकार.

प्र ४ खालील अलंकार स्पष्ट करा. (कोणतेही ५)

१० गुण

१) उत्प्रेक्षा.

२) उपमा.

३) दृष्टांत.

४) वक्रोक्ती.

५) यमक.

६) अतिशयोक्ती.

७) अनुप्रास.

18/11/2022 01/2

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4

T.Y.B.A. (Semester V)
Subject: SANSKRIT
(SAN3501) दर्शनविचार:I (2019 pattern)

Time: 2.5 Hrs

Max. Marks: 50

Instruction to candidates:

- i) All questions are compulsory
- ii) Figures to the right indicate full marks

प्र. १. सविस्तारं स्पष्टीकुरुत । (३/५) (२४)

१. षड्विधलिङ्गानि २. सप्तादशावयवं लिङ्गशरीरम् ३. पञ्चीकरणम्

४. स्पष्टं कुरुत — एतेषां पुत्रादीनाम् अनात्मत्वम् उच्यते ।

५. अन्नमयविज्ञानमयमनोमयप्राणमयकोशाः

प्र. २. (अ) योगं कुरुत । (५)

अ

ब

क्षुत्करः

नागः

उद्गिरणकरः

कृकलः

जृम्भणकरः

कूर्मः

उन्मीलनकरः

देवदत्तः

पोषणकरः

धनञ्जय

प्र. ३ (आ) लक्षणानि लिखत । (५/७) (१०)

१.नियमाः २. बुद्धिः ३. काम्यकर्माणि ४. निदिध्यासनम्

५. अभ्यासः ६. यमाः ७. आसनानि

प्र. ४ एकं दर्शनं स्वीकृत्य संस्कृतेन निबन्धं लिखत । (११)

19/11/22

0/0

**Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4**

T.Y.B.A. (Semester V)

Subject: SANSKRIT

साहित्यचन्द्रिका I (SAN 3503- 2019 Pattern)

Time: 2.5 Hrs

Max. Marks: 50

Instruction to candidates:

- i) All questions are compulsory
- ii) Figures to the right indicate full marks

प्र.१ ससन्दर्भं स्पष्टं कुरुत । (३/५)

(१८)

- अ) वित्तेशानां न च खलु वयो यौवनादन्यदस्ति।
- इ) तस्यारम्भश्चतुरवनिताविभ्रमैरेव सिद्धः।
- उ) नाध्यासन्ति व्यपगतशुचस्त्वामपि प्रेक्ष्य हंसाः।
- ऋ) कान्तोदान्तः सुहृदुपनतः सङ्गमात्किञ्चिदूनः ।
- ए) या तत्र स्याद्युवतिविषये सृष्टिराद्येव धातुः ।

प्र.२ सविस्तारं स्पष्टीकुरुत । (३/५)

(२४)

- ज) यक्षपत्निवर्णनम्
- ब) मृच्छकटिकम् इत्यस्य नायकः
- ग) मृच्छकटिकम् इत्यास्य अन्तिमप्रसंगः
- ड) अष्टाङ्गहृदयम्
- द) अलकापुरेः वर्णनम्

प्र.३ संस्कृतेन निबन्धं लिखत ।

(८)

१. उपमा कालिदासस्य २. एको रसः करुण एव ३. मेघदूते विप्रलम्भशृङ्गारः

22-11-22

0/0

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune
F.Y.B.A. End Semester Examination, (Sem. I)
Subject – Sanskrit
संस्कृतप्रवेशः (SAN 1101- 2019 Pattern)

Time: 2 . 5 hrs

Marks: 50

प्र. १ युग्मं कुरुत

(६)

(क)

(ख)

कल्प

विष्णुशर्मा

ब्राह्मण

वेदाङ्ग

सिंहकारक-मूर्खब्राह्मण-कथा

कृषिपाशुपाल्ये

मध्यमव्यायोग

भासः

वैश्य

प्रतिग्रहः

नीतिशतकम्

भर्तृहरिः

प्र. १ सविस्तरं स्पष्टं कुरुत । (3/4)

(१८)

१. मध्यमव्यायोगः

२. शङ्कराचार्यस्य संदेशः

३. नीतिशतकस्य उपदेशः

४. कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रम्

प्र. २ भाषान्तरं कुरुत ।

(२/३)

(१६)

अ)

यावद्वित्तोपार्जनसक्तस्तावन्निजपरिवारो रक्तः ।

पश्चाद्भावति जर्जरदेहे वार्ता पृच्छति कोऽपि न गेहे ॥

जटिलो मुण्डी लुञ्चितकेशः काषायाम्बरबहुकृतवेषः ।

पश्यन्नपि च न पश्यति मूढो ह्युदरनिमित्तं बहुकृतवेषः ॥

भगवद्गीता किञ्चिदधीता गङ्गाजललवकणिका पीता ।

सकृदपि यस्य मुरारिसमर्चा तस्य यमः किं कुरुते चर्चाम् ॥

अङ्गं गलितं पलितं मुण्डं दशनविहीनं जातं तुण्डम् ।

वृद्धो याति गृहीत्वा दण्डं तदपि न मुञ्चत्याशापिण्डम् ॥

आ) अधिगतपरमार्थान् पण्डितान्मावसंस्था-स्तृणमिव लघुलक्ष्मीनैव तान्संरुणद्धि ।
 अभिनवमदलेखाश्यामगण्डस्थस्थालानां न भवति बिसतन्तुर्वारणं वारणानाम् ॥
 आरम्भगुर्वी क्षयिणी क्रमेण लघ्वी पुरा वृद्धिमती च पश्चात् ।
 दिनस्य पूर्वार्धपरार्धभिन्ना छायेव मैत्री खलसज्जनानाम् ॥
 किं कूर्मस्य भरव्यथा न वपुषि क्षमां न क्षिपत्य् एष यत्
 किं वा नास्ति परिश्रमो दिनकरस्यास्ते न यन्निश्चलः ।
 किं त्वङ्गीकृतम् उत्सृजन् स्वमनसा श्लाघ्यो जनो लज्जते
 निर्वाहः प्रतिपन्नवस्तुषु सताम् एतद्धि गोत्रव्रतम् ॥

इ) प्रीतिं भक्तजनस्य यो जनयते विघ्नं विनिघ्नन् स्मृतः ।
 तं वृन्दारकवृन्दवन्दितपदं नत्वा मतंगाननम् ॥
 पाटीं सद्गणितस्य वच्मि चतुरप्रीतिप्रदां प्रस्फुटाम् ।
 संक्षिप्ताक्षरकोमलामलपदैर्लालित्यलीलावतीं ॥१॥
 वराटकानां दशकद्वयं यत् सा काकिणी ताश्च पणश्चतस्रः ।
 ते षोडश द्रम्म इहावगम्यो, द्रम्मैस्तथा षोडशभिश्च निष्कः ॥२॥
 तुल्या यवाभ्यां कथितात्र गुञ्जाः । वल्लस्त्रिगुञ्जो धरणं च तेऽष्टौ ।
 गद्याणकस्तद्द्वयमिन्द्रतुल्येः । वल्लैस्तथैको घटकः प्रदिष्टः ॥३॥

प्र.३ संक्षेपेण संस्कृत-भाषायाम् उत्तराणि लिखत ।

(५/७)

(१०)

१. पञ्चतन्त्रस्य कर्ता कः ?

२. वानप्रस्थस्य धर्मः कः ?

३. मतङ्गाननं कस्य नाम ?

४. कदा निजपरिवारो रक्तः ?

५. लीलावती-ग्रन्थस्य रचयिता कः ?

६. कति वराटकानां काकिणी भवति ?

७. प्राप्ते मरणे किं न रक्षति ?

17-12-22 0/C
2:30

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4
S.Y.B.A. (Semester III)
Subject: Sanskrit
(SAN2303) साहित्यकौमुदी (2019 pattern)

Time - 2.5 hrs.

Marks - 50

Instruction to candidates :

- i) All questions are compulsory.
- ii) Figures to the right indicate full marks.

प्र. १ सूचनेनुसार उत्तरे द्या. (पाचपैकी चार)

(गुण - २०)

Q.1 Do as directed. (Four out of five)

(Marks - 20)

१. पुराभिलेख - टीप लिहा.	1. Write a short note on 'पुराभिलेख'.
२. श्लोक स्पष्ट करा. - मानवस्य आग्रहः	2. Explain the verse 'मानवस्य आग्रहः'.
३. १ ते १० संख्या ब्राह्मी लिपीमध्ये लिहा.	3. Write the numbers from 1 to 10 in Brahmi Script.
४. सम्राट अशोकाचे शिलालेख	4. Stone inscriptions of King Ashoka
५. कंटकांजलीचे ऋषी, छन्द, कीलक, शक्ती, इ. सांगा.	5. State the Rishi, Chhanda, Kilaka, Shakti, etc. of Kantakanjali.

प्र. २ सविस्तर उत्तरे द्या. (तीनपैकी दोन)

(गुण - २०)

Q.2 Answer in detail. (Two out of three)

(Marks - 20)

१. ग्रंथकार, टीकाकार व लिपिकार यांतील फरक सोदाहरण स्पष्ट करून पुराणांमध्ये सांगितलेले लिपीकाराचे गुण सांगा.
1. State the difference between the writer, commentator and Scribe with any example and state the characteristics of a scribe as described in Purana literature.

२. हस्तलिखितशास्त्र म्हणजे काय? त्याचा अभ्यास कसा आणि का करावा हे स्पष्ट करा.

2. What is manuscriptology? Why and how should we study manuscriptology?

३. हस्तलिखितांसाठी वापरले गेलेले वेगवेगळ्या प्रकारचे साहित्य भारताच्या कोणत्या भागात कोणत्या प्रकारचे सापडते ते सांगून त्यासंबंधीची महत्त्वाची निरीक्षणे नोंदवा.

3. State the different types of material used for the manuscripts in different regions of India. Write down some important observations regarding the same.

प्र.३ देवनागरी लिपीतील शब्द ब्राह्मी लिपीमध्ये लिहा.

(गुण - १०)

Q.3 Convert the words from Devanagari to Brahmi script.

(Marks - 10)

१. विषयवैविध्य २. साधनसामग्री ३. वृंदावन ४. अनुमोदन ५. खरोष्टी

६. प्रक्षालन ७. भांडार ८. हितचिंतक ९. श्रोतृवर्ग १०. मोक्षप्राप्ती

01C
17-12-22
2:30

**Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4**

S.Y.B.A. (Semester IV)

Subject: Hindi

(HIN2401) हिंदी भाषा का विकास II (2019 pattern)

Time: 2.30 Hrs

Max. Marks: 50

- १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
२) दाहिनी ओर प्रश्न के अंक हैं।
- प्रश्न १ : निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। १०
१. भाषा विज्ञान के प्रमुख दो अंगों का परिचय दीजिए।
२. अर्थ की परिभाषा देते हुए अर्थ परिवर्तन की दिशाओं को लिखिए।
३. स्वरों का परिचय दीजिए।
- प्रश्न २ : निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए। १०
१. तुलनात्मक भाषा विज्ञान
२. संबंध तत्व का महत्व
३. अभिकाकल
- प्रश्न ३ : निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए। १०
१. ध्वनियंत्र की कार्यप्रणाली का परिचय दीजिए।
२. हिंदी साहित्य सम्मेलन, प्रयाग का परिचय दीजिए।
३. अर्थ परिवर्तन के प्रमुख कारणों को स्पष्ट कीजिए।
- प्रश्न ४ : स्थान के आधार पर व्यंजनों का वर्गीकरण कीजिए। १०
- अथवा
- भाषा विज्ञान की परिभाषा देकर वर्णनात्मक भाषा विज्ञान का परिचय दीजिए।
- प्रश्न ५ : वाक्य की परिभाषा देकर उसकी आवश्यकताओं को लिखिए। १०
- अथवा
- स्वरों का वर्गीकरण कीजिए।

01/2
17-12-22
2:30

D.E.Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-04

~~F.Y.B.A.~~, (Sem. ~~IV~~)
Subject – Sanskrit
(SAN 2403) साहित्यकौमुदी II – (2019 Pattern)

Time: 2.5 hrs

Marks: 50

N.B. I) All questions are compulsory.
II) Figures to the right indicate full marks.

प्र. १ सविस्तरम् उत्तरं लिखत । (३/५) (30)

१. अर्थशास्त्रानुसारं इन्द्रियजयस्य महत्त्वं लिखत ।
२. अमात्योत्पत्तिविषये अर्थशास्त्रे चर्चा स्पष्टीकुरुत ।
३. अमात्योत्पत्तिविषये चर्चा स्पष्टीकुरुत ।
४. विद्याविषये प्रतिपादनं लिखत ।
५. कौटिल्यस्य जीवनवृत्तान्तं लिखत ।

प्र. २ अर्थशास्त्रस्य षाड्गुण्यसमुच्चयस्य महत्त्वप्रतिपादनं कुरुत । (१०)

अथवा

कथासरित्सागरस्य रचनाविषये लिखत ।

प्र. ३. कथासरित्सागरस्य कामपि कथामेकां संस्कृतेन लिखत । (१०)

1/12/22 0/c

D.E. Society's Fergusson College (Autonomous), Pune-4
Department of Political Science
End Semester Examination November 2022
SYBA POL: 2403: Political Process in India (2019 Pattern)

Q1. Write detailed answers in 500 words (Any One/ Two) (15)

- 1) Explain the features of the Electoral System in India since independence.
स्वातंत्र्यानंतर भारतातील निवडणूक पद्धतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 2) Explain the meaning and implications of communalism in the Indian political context.
भारतीय राजकीय संदर्भात जातीयवादाचा अर्थ आणि परिणाम स्पष्ट करा.

Q2. Write short answers in 250 words. (Any Two/ Three) (20)

- 1) Trace the rise and growth of the multi-party system in India since independence.
स्वातंत्र्यानंतर भारतातील बहु-पक्षीय व्यवस्थेचा उदय आणि वाढ शोधा.
- 2) Explain the relationship between development and marginalization of Tribals.
आदिवासींचा विकास आणि दुर्लक्ष यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- 3) Discuss the factors and stakeholders that pushed India towards a Mixed Economy model of Development, in the post- independence years.
स्वातंत्र्योत्तर वर्षांमध्ये भारताला विकासाच्या मिश्र अर्थव्यवस्थेच्या मॉडेलकडे ढकलणाऱ्या घटकांची आणि भागधारकांची चर्चा करा.

Q3. Write short notes in 150 words. (Any Three/ Five) (15)

- 1) Election Commission
निवडणूक आयोग
- 2) Shiv Sena
शिवसेना
- 3) Importance of the findings of the Sachar Committee Report on Minorities
अल्पसंख्याकांवरील सच्चर समितीच्या अहवालातील निष्कर्षांचे महत्त्व
- 4) Planning Commission
नियोजन आयोग
- 5) Remedies for overcoming the Regional Imbalances in Development in India
भारतातील विकासातील प्रादेशिक असमतोलांवर मात करण्यासाठी उपाय

12/2/2022

1:30 AM

0/4

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune
F.Y.B.A., (Sem. II)
Subject – Sanskrit
(SAN1201) संस्कृतप्रवेश: (2019 Pattern)

Time: 2.5 hrs

Marks: 50

N.B. I) All questions are compulsory

II) Figures to the right indicate full marks .

प्र. १ ससन्दर्भ स्पष्टीकुरुत । (२/३) (१०)

- १ . न कामवृत्तिर्वचनीयमीक्षते ।
- २ . वरेषु यद् बालमृगाक्षि मृग्यते तदस्ति किं व्यस्तमपि त्रिलोचने ।
- ३ . तर्हि वा अतिनाष्ट्रो भवितास्मि इति ।

प्र. १ (आ) सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत । (२/३) (१०)

१. भुजङ्गप्रयात
२. शार्दूलविक्रीडितम्
३. वसन्ततिलका

प्र. २ (अ) स्पष्टीकुरुत । (२/३) (15)

१. कालिदासस्य विशेषता
२. रन्तिदेवकथा
- ३ . अपर्णायाः तपः

प्र. २ (आ) निर्देशानुसारं कार्यं कुरुत.(५/५) (5)

1. अथर्ववेदेतिहासवेदौ | (समास ओळखा. Identify the Compound)
2. स्वाध्यायोऽग्निकार्याभिषेकौ | (संधीसोडवा.Split the Sandhi)
3. कृष्ण औत्सुक्यम् | (संधी करा.Make Sandhi)
4. विदुलापुत्रसंवादः|(समास ओळखा. Identify the Compound)
५. ब्राह्मणस्याध्ययनमध्यापनम्|(संधीसोडवा.Split the Sandhi)

प्र. ३ (अ) युष्मं कुरुत ।

(४)

(क)

(ख)

साङ्ख्यः

पतञ्जलिः

योगः

गौतमः

न्यायः

कणादः

वैशेषिकः

कपिलः

प्र. ३ (आ) संस्कृतेन निबन्धं लिखत । (१/३)

(६)

१. मनुमत्स्यकथा

२. नवरसाः

३. संस्कृतस्य विशेषता

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4

T.Y.B.A. (Semester VI)

Subject: Sanskrit

(SAN3602) काव्यशास्त्र । (2019 pattern)

Time - 2.5 hrs.

Marks - 50

Instruction to candidates :

- i) All questions are compulsory.
- ii) Figures to the right indicate full marks.

प्र. १ सविस्तरं उत्तरं लिखत । (२/३)

(२०)

- १. कालिदासस्य सप्तसाहित्यकृतयः टीप्पणी लिखत । -
- २. वनेचरकृतं दुर्योधनवर्णनं स्पष्टीकुरुत ।
- ३. दशरूपकम् टीप्पणी लिखत । -

प्र. २ सविस्तरं उत्तरं लिखत । (४/५)

(२०)

- १. किरातार्जुनीयमहाकाव्यस्य प्रथमसर्गे द्रौपदी युधिष्ठिरं युद्धाय कथं प्रेरितवती?
- २. हर्षचरितम् - टीप्पणी लिखत ।
- ३. महाकाव्यस्य कान्यपि पञ्चलक्षणानि उक्त्वा किरातार्जुनीयकाव्यानुसारेण स्पष्टीकुरुत ।
- ४. ससंदर्भं स्पष्टीकुरुत ।

श्रियः कुरूणामधिपस्य पालनीं प्रजासु वृत्तिं यमयुङ्क्त वेदितुम् ।

स वर्णिलिङ्गी विदितः समाययौ युधिष्ठिरं द्वैतवने वनेचरः ।।

- ५. वैदिकं साहित्यम् - टीप्पणी लिखत ।

प्र. ३ एकवाक्येन उत्तरत। (५/६)

(१०)

१. किरातार्जुनीये प्रथमसर्गे उपयुक्तं वृत्तं सलक्षणं लिखत ।
२. संस्कृतसाहित्ये पञ्चमहाकाव्यानां नामानि सलेखकं लिखत ।
३. श्लोकेऽस्मिन् कः अलङ्कारः? लक्षणं लिखत।
द्विषां विघाताय विधातुमिच्छतो रहस्यनुज्ञामधिगम्य भूभृतः ।
स सौष्ठवौदार्यविशेषशालिनीं विनिश्चितार्थमिति वाचमाददे ॥
४. वृत्तलक्षणं लिखत ।
i) पुष्पिताग्रा ii) मालिनी
५. श्लोकेऽस्मिन् किं वर्णितम् अस्ति?
मुहुर्लक्ष्योद्भेदा मुहुरधिगमाभावगहना
मुहुः सम्पूर्णाङ्गी मुहुरतिकृशा कार्यवशतः ।
मुहुर्नश्यद्वीजा मुहुरपि बहुप्रापितफले-
त्यहो चित्राकारा नियतिरिव नीतिर्नयविदः ॥
६. मङ्गलाचरणस्य कति प्रकाराः नामानि लिखत